

TARPTAUTINĖ ELEKTRONIKOS ATLIEKŲ DIENA MŪSŲ MOKYKLOJE

Spalio 13 dieną pasaulyje minima tarptautinė elektronikos atliekų diena. Švęsk šią dieną ir tu – nereikalingą, bet dar veikiančią daiktą perleisk kitiems!

Tarptautinė elektronikos atliekų diena skirta kuo plačiau informuoti visuomenę apie elektroninės įrangos atliekų tvarkymo, jų surinkimo ir perdirbimo problemas. Tačiau kai kuri naudota elektros ir elektroninė įranga (mobilieji telefonai, kompiuteriai, televizoriai, garso ir buitinė technika (skalavimo mašinos, šaldytuvai, indaplovės, viryklės, lygintuvai, maišikliai ir pan.), sodo ir daržo elektriniai įrankiai, žaislai, šviestuvai ir kiti) nebūtinai turi patekti pas atliekų tvarkytojus, nes ji gali būti panaudota pakartotinai. Kartais užtenka nedidelio remonto, kad tokia įranga veiktų. Juk neretai mobilių telefoną keičiame ne dėl to, kad jis nebeveikia, o dėl to, kad norime turėti modernesnę ir panašiai. Tokiu atveju dar veikiančią aparatą gali padovanoti ar už simbolinį mokestį perleisti kitam.

Kodėl taip svarbu daiktus naudoti kuo ilgiau? Tam yra keletas svarbių priežasčių:

- Turimi gamtos išteklių pasaulyje senka, todėl būtina juos kuo taupiau naudoti ir išmesti kuo mažiau atliekų.
- Elektros ir elektroninės įrangos (prietaisų) gamybai sunaudojama daug žaliavų. Daugelis medžiagų gali būti perdirbtos (panaudotos pakartotinai) ir tokiu būdu taupomi gamtos bei gamybos išteklių.
- Kuo daugiau atliekų perdirbama, tuo daugiau sutaupoma gamtos išteklių.
- Galiausiai saugome mus supančią aplinką ir žmonių sveikatą, nes bet kur išmestos ar tinkamai nesutvarkytos elektroninės įrangos atliekos turi pavojingų medžiagų.

Netinkamus naudoti elektrinius ir elektroninius prietaisus gali tvarkyti tik asmenys, turintys tam teisę. Nelegaliai šias atliekas superkantys ir ardantys asmenys siekia išgauti tik vertingas antrines medžiagas, pavyzdžiui, varį ar auksą, o vertės rinkoje neturinčias atliekas šalina sąvartynuose, pamiškėse, pakelėse ir kitose vietose. Atliekų tvarkytojai prieš ardant elektroninę įrangą, ją pirmiausia nukenksmina. Prietaisai, netinkami pakartotiniam naudojimui, keliauja perdirbimui.

Visgi, jei turite elektronikos gaminių, kurie nebepataisomi, kur tokius gaminius galima priduoti?

- Visą informaciją apie atliekas, jų pridavimo vietas ir sąlygas rasi interneto svetainėje www.atliekos.lt
- Visose didžiausių mažmeninės prekybos tinklų parduotuvėse (iki 20 cm skersmens).
- Įrangos pardavėjų prekybos vietose.
- Gamintojų ir importuotojų įrengtose specialiose atliekų surinkimo vietose.
- Savivaldybių įsteigtose didelių gabaritų atliekų aikštelėse.
- Stambesnei senai įrangai, pavyzdžiui, šaldytuvui, elektrinei viryklei ar skalavimo mašinai, į namus galima išsikviesti atliekų tvarkytoją.

Tarptautinė elektronikos atliekų diena
Organizuojama EGIO

MESRŪŠIUOJAM

Įdomūs faktai apie elektros ir elektroninę įrangą. Ar žinai, kad:

- 2020 metų olimpinių ir parolimpinių žaidynių medaliai bus gaminami iš senų telefonų. Taip organizatoriai siekia tausoti žemės išteklius.
- Elektroninės įrangos atliekos yra sparčiai auganti atliekų kategorija pasaulyje, įskaitant ir Lietuvą. Vien 2016 metais visame pasaulyje susidarė mažiausiai 44,7 mln. tonų elektroninės įrangos atliekų, o jų svoris prilygsta 4,5 tūkst. Eifelio bokštų arba maždaug 25 mln. lengvųjų automobilių pagal svorį.
- Vien per 2018 metus pasaulio šalių gyventojai sukurs 50 mln. tonų elektros ir elektroninės įrangos atliekų. Pusę visų susidariusių atliekų sudarys asmeniniai įrenginiai, tokie kaip nešiojamieji ir planšetiniai kompiuteriai, ekranai, televizoriai ir išmanieji telefonai. Likusią dalį atliekų sudarys didesni buitiniai prietaisai, šildymo ir vėsinimo įrenginiai.
- Kasmet pasaulyje perdirbama tik penktadalis (20 proc.) elektros ir elektroninės įrangos atliekų, tai reiškia, kad 40 mln. tonų atliekų patenka į sąvartynus, sudeginamos arba neteisėtai parduodamos ir netinkamai apdorojamos.
- Europos Sąjunga (ES) pirmauja pasaulyje pagal elektros ir elektroninės įrangos atliekų perdirbimą, tačiau šis faktas ne itin džiugina. Kodėl? ES tik 35 proc. visų atliekų pašalinama per oficialias, tarptautinius reikalavimus atitinkančias atliekų surinkimo ir perdirbimo sistemas.
- 2016 metais finansuojant gamintojams ir importuotojams Lietuvoje buvo tinkamai sutvarkyta apie 9,8 tūkst. tonų elektros ir elektroninės įrangos atliekų – apie 3,6 tūkst. tonų mažiau nei nustatyta Vyriausybės užduotyse.